

Nadal, cine de luxe

Sempre ha estat el Nadal una festa de cinema. La temporada ideal per a les estrenes de luxe, la solució per al desfici dels joves batxillers de vacances, el mètode més segur d'endolcir l'espera dels torrons i de fugir durant dues hores de l'esclat publicitari, els llums per tot arreu i l'embafofa invitació constant a la bondat. Hi havia cues quilomètriques. La cosa ha canviat prou, però, aquests darrers anys, entre la crisi del cinema i el vídeo familiar, que és temptador. Veure *Casablanca* amb xampany a la còmoda butaca pairal és una possibilitat gens menyspreable de passar les hores festives.

Per això, les grans cases del ram aprofiten aquestes dates per llançar tongades de vídeos a la recerca del públic. Enguany, més de cent cinquanta títols competeixen en una oferta marejadora que intenta abraçar tots els estils, tots els gèneres, gustos i manies de l'espectador. Hi ha molta palla, és clar, i un fum de films més o menys infantils o còmics preparats per a l'ocasió. També un grapat de clàssics inobjectables com, entre les comèdies, *No hagan olas*, de **McKendrick**, i *Manhattan* i *Annie Hall*, d'**Alien**.

A la dreta, *Woody Alien*, un clàssic. Baix, *la Kinski*.

Tradicionalment, Nadal ha estat el temps de les grans estrenes i dels grans taquillatges, tant en cinema infantil com en adult. Ara, el panorama es complica, i se superpobla amb la competència a foc viu del vídeo i de la televisió.

E. S.



En altres gèneres podem trobar meravelles com *Scarface*, de **Howard Hawks**, *Furia de Lang*, i *Cautivos del mal*, de **Minnelli** —blanc i negre, *please*— i també coses com *Kagemusha*, de **Kurosawa** o l'estrany *Stroszek*, de **Herzog**.

Però la pantalla és la pantalla i un també ha d'eixir de casa. Als cinemes no tot han de ser novetats llampants aquests dies. Alguns films que ja hem pogut veure en aquest desembre desusadament fred aguantaran sens dubte, per sort per als cinèfils que treballen, sempre esperant els roigs del calendari. *La mitad del cielo*, aquest conte de la Ventafocs a l'espanyola amb què **Gutiérrez Aragón** s'ha llevat l'espina del fracàs de *Feroz*, seguirà de segur en cartell. Aragón manté el seu to acostumat per a bé i per a mal i l'espectador, per tant, ja sap a què atènyer-se. Això sí, el film ha estat nominat per a l'òscar de l'Acadèmia.

Senderos de gloria, de **Kubrick**, no és, justament, una pel·lícula massa nadalenca, però és una obra mestra, i això ho perdona tot. A més, crea addició al cinema. A Barcelona, aquests dies es reposa, també de **Kubrick**, la mítica *2001*. Curiosament, amb *Atraco perfecto* i *Teléfono rojo*, enguany hem tingut el goig de veure quatre grans clàssics kubrickians. I no fa tant, *Lolita*. No tots els directors tenen tanta sort. Sempre és bo de poder seguir en pantalla, com toca, l'obra d'un creador. Kubrick, fill mimat de la indústria, s'ha pensat que ho és, i genial i tot. I tenia bones raons per pensar-s'ho, si atènyem als seus primers films. Llàstima que l'engreïment, en art, porte mal resquit. Amb *Paths of glory*, però, es tracta, i no és poc, de cinema.

Ginger i Fred, de **Fellini**, també resistirà els nadals. Mai no deixes senses velles per novelles, diu el proverbi. I Fellini n'ha fet cas i ha fet bé. Si el *look* del film, com el tema —la sàtira de l'opi televisiu— no poden ser més actuals, darrere trobem les coses de Fellini que ens agraden, el sentit exacerbant de l'espectacle, i, sobretot, el gust per la tragicomèdia. La tendresa amb què acaricia els seus personatges —fabulosament interpretats per Massina/Mastroianni— sobrenadant a males penes dins l'esperpent generalitzat. Un apòleg moral, en mans d'un narrador més enjogassat que escèptic,



és sempre una delícia. Fa coratge de dir que la verdulera histèrica de **Ginger Rogers** ha posat un plet a aquest film que és més que res un homenatge. **Astaire**, que sempre va ser més llest i més senyor, encara deu riure-se'n.

També continuaran, sens dubte, *El color púrpura* i *La misió*, programades per a guanyar. *La Misión*, encara, té una acceptable toc èpic, si no ens entestem a trobar alguna credibilitat a l'ambientació. El **Púrpura**, és una passada de color.

Entre les sorpreses de la temporada, cal tenir en compte *Mi hermosa lavandería*, un producte divertit i estimulante del cinema anglès que darrerament va alçant de nou el cap. Ací s'ha sabut convertir en comèdia amable un tema i un ambient que donava peu a tota classe d'esgarips. També sorprenent ha estat *El declive del imperio*

A l'esquerra, Polanski, pirata. A la dreta, Fellini i Massina i «La jungla de asfalto».

americano, film canadenc que retrata la conducta i els embolics vitals/mentals dels col·locats fills del maig del 68, passats majoritàriament per una mena o una altra de funcionariat. Viure la contradicció permanent, se'n diu.

Estrenes, és clar, n'hi ha moltes. Cal tenir vista i no badar a la taquilla, perquè ací com arreu la publicitat sempre és massa encomiàstica. Dins el cinema infantil, tan nadalenc, tenim l'últim producte de la Disney, en imparable decadència: *Basil, el detective superatón*. Una estrena de compromís abans de passar al veritable mercat actual de la Disney, els vídeos.

Més envergadura té *Momo*, de **Johannes Schaaf**. Després de l'acceptable èxit de la *Història interminable*, hi ha una certa expectació davant aquest film, també inspirat en un llibre de **Michael Ende**, també producció europea, també dirigit per un director provinent del nou cinema alemany, de qui es parlà prou fa una bona temporada. Parlant d'òida, cal apuntar-hi entre els positius que els resultats han agradat al teclós d'Ende —potser perquè figura en el *casting*—, que **John Huston** fa un bon paper i que també ix **Arnim Müller Stahl**, que és un bon actor a tenir molt en compte, i que la xiqueta protagonista, **Radost Bokel**,

té la seua gràcia. Entre els negatius, que no sembla que els productors hi hagen arriscat molt més de quatre duros. I això, ja se sap, en cinema d'imaginació vol dir verí per a la taquilla.

En un altre pla, cal esperar l'estrena de *Piratas*, de **Polanski**, que és un film perfectament imprevisible. El gènere té les seues regles sacres, però també les tenia el de terror i ja van veure vostès *El baile de los vampiros*. Els crítics la van deixar fins a Canes, *Piratas*, però això no vol dir massa, tractant-se de Polanski. A més, els fans de **Walter Mathau** el podran veure en una caracterització de veres inesperada.

S'acaba d'estrenar també la ben publicitada *Hannah y sus hermanas*, de **Woody Allen**. Woody, d'un temps cap ací, ha aconseguit reprendre-renovar la comèdia americana com ningú, i això és un val. D'altra banda, al costat de la herrerica i tremebunda manera de dirigir dels seus paisans joves, Woody Allen pot passar per un prodigi d'elegància discreta, que ja és dir. Un clàssic, vaja.

Si Allen es proclama bergmanià, **Tarkovski** ho és sense pal·liatius, com es desprén, diuen, de *Sacrificio*. Berg-

man li ha tornat el favor dient que aquest és un dels pocs films admirables d'aquests darrers anys. Esperem poder veure'l aquest nadal i constatar-ho. Un espai reduït i una atmosfera densa, fotografiada pel gran **Sven Nykvyst**. Per a cinèfils de pro, que encara en quedem.

També és per a cinèfils de pro la programació nadalena dels cinemes Albatros, a València. Hi destaquen *El beso mortal*, d'**Aldrich**, i *Le rayon vert*, de **Rohmer**. La primera és un bon contrapunt al cicle televisiu de cinema negre. Un detectiu inculte, expeditiu però brutal, sense *sex appeal* ni elegància —un antiheroi total fins i tot en un gènere que glorifica l'aparent francès— per a una història acre i sense *happy end* possible. El film revela d'aquest virtuosos del cinisme que fou Aldrich. La segona és el proverbi de torn del director francès, agradable, suau i postmodern però profundament sarcàstic en segona lectura.

També per a bons cinèfils, en principi, hi ha la programació de les fil·moteques. A la de Barcelona, un cicle molt complet de *western*, amb les produccions mudes del pioner Thomas Ince, un bon grapat de clàssics de

Hawks, **Ford** i **Mann** i alguns films actuals com el descarat i estèticament enfiador *remake* de *Raíces profundas* que és *El jinete pálido*, d'**Eastwood**, l'australiana *El hombre de río Nevado* o el *potpourri* de *Silverado*, de Kasdan.

A València, cicle de **Jerry Lewis**, que agrada molt a algun sector de crítics local, veges tu. De tota manera, alguns films d'aquest senyor es poden veure, i també en passen de **Cary Grant**, amb qui és molt més difícil errar-la.

I qui no vulga anar al cinema ni tinga vídeo pot fer-se una bona selecció televisiva amb títols com *Mogambo* (dissabte 20), *Casablanca* (dijous 25), *La jungla de asfalto* (visió obligada, dilluns 29) o *Cabaret* (1 de gener) a la televisió espanyola, o a TV3, on Jaume-Belvedere-Figueres s'ho munta d'exquisit amb *París Texas* (el dilluns 22), *El pirata* (la nit de nadal) o *La llei de l'hospitalitat* (el 26). Tot plegat, una tria de possibilitats ben envitricollada per als amants del cinema. Davant el trencaclosques de la selecció, suggerim un bon viatge a Andorra, posem per cas, i oblidar-nos per uns dies que van existir uns tals germans Lumière. □

SUMARI DEL NÚM. 3

Recordant Lluís Nicolau d'Olwer, per Miquel Coll i Alentorn.

RAONAMENTS

L'economia catalana, demà passat, per J. Ros i Hombravella.
L'entropia del llenguatge, per Jorge Wagensberg.

REALITATS

El pes de l'europeisme en la formació nacional de Catalunya, per Anscari M. Mundó.
L'aportació valenciana a l'escola de cirurgia moderna de Barcelona, per Emili Balaguer i Perigüell.
La història dels jueus a Catalunya: problemàtica i perspectives, per David Romano.

MIRADOR

L'Escola de Frankfurt: el problema de la raó en el nostre segle, per Raül Gabàs.
La creació, la funció i el futur del sistema monetari europeu, per Roy Jenkins.
Lletra d'Alemanya: El Congrés Cultural i Nació a Goslar, per Christian Däubler.

REVISTA DE LES ARTS

L'escola barroca manresana, per Josep M. Gasol
Cinema i universitat, per Miquel Porter i Moix.
El Gran Teatre del Liceu: Cronologia d'una recuperació (1980-1986), per Roger Aliet.

REVISTA DELS LLIBRES

La novel·la valenciana contemporània, per Josep Iborra.
El barroc català. Una descoberta tardana, per Albert Rosich.
Cara i creu del Segon Congrés Internacional de la Llengua Catalana, per Antoni M. Badia i Margarit.
Thesaurus, per Antoni Pladevall i Font.
Guia de lectura, per Antoni Josep Gómez Bosquet, Joan Maluquer i Ferrer, Joan Oriol i Giralt, Josep Paré, Antoni Pladevall i Arumí, Joan R. Veny-Mesquida.

REVISTA DE CATALUNYA

UN PAS MÉS CAP A LA NOSTRA RECUPERACIÓ NACIONAL

La «Revista de Catalunya» torna a publicar-se. Mes rere mes tornem a poder llegir la mítica revista que fundà Rovira i Virgili l'any 1924. Obra col·lectiva de la comunitat intel·lectual catalana, la «Revista de Catalunya» ha estat sempre símbol de la nostra vitalitat cultural i de la voluntat de continuïtat del nostre poble.

de venda a llibreries

JA ÉS A LA VENDA

Desitjo informació sobre la subscripció a la REVISTA DE CATALUNYA.
Nom i cognoms _____
adreça _____ població _____
codi postal _____
DISTRIBUIDORA CAVALL BERNAT
Apartat FD-34
08080 Barcelona

ET